

'Türkiye'nin ruhuna nüfuz etmiş bir sanatçı':

Turhan Selçuk

Modern karikatürün öncü figürlerinden, 'Abdülcanbaz' karakterinin yaratıcısı Turhan Selçuk'un 70 yıla uzanan çizgi yolculuğu **Yapı Kredi Kültür Sanat** binasında gerçekleştirilen bir retrospektif vesilesiyle 9 Ağustos'a dek izleyiciyle buluşuyor

Gencay Altay / İstanbul

"Onun karikatürlerinde herhangi bir insanın değil, insanî bir durumun betimlenmesi ya da ırılanması söz konusudur" diyerek anlatıyordu Cemal Süreya Selçuk'un yapıtlarını... Az çizgiyle çok şey söylemeyi başaran Turhan Selçuk'u... Özellikle bir kuşağın günbegün arkasını bekleyerek takip ettiği, kötülerin düşmanı, iyiliğin adaletin savunucusu, Osmanlı tokadı meşhur 'Abdülcanbaz'ın yaratıcısı Turhan Selçuk'u... **Sanatçı**, ABD'li karikatürist Saul Steinberg'in başlattığı çizgi-romanda sade, abartısız ve yazısız çizgilerin Türkiye'deki öncüsü olmuş ve karikatürde 'grafik mizah' anlayışını benimsemişti. Mizahı, satırlarca alt alta dizilmiş uzun cümlelerin değil, çizginin kendisinin taşıyabileceğine inanıyordu. İnanmakla kalmıyor, köseli veya kösesiz ama hep sade, çokça düşündürülen çizgileriyle de ortaya koyuyordu bunu. Ülkenin gündemini eleştirirken, yaşananların aslında ne kadar da evrensel olduğunun resmini çiziyordu karikatürlerinde. Birçok farklı coğrafya, evren ve zamanlarda geçen 'Abdülcanbaz' da tıpkı böyleydi.

Servinaz Hanım, Gözlüklü Sami, Komiser Osman ve Abdülcanbaz'ın isimleri, hâl ve tavırları bu coğrafyanın kültür, geleneklerinden beslenmişse de hem maceraları hem söylemleri çeşit insanlık durumlarına atıfta bulunmuş.

Yapı Kredi Kültür Sanat binasının iki katlı galerisinde gerçekleştirilen, çizerin 70 yıllık çizgi yolculuğundan geniş bir seçkiye yer veren 'Turhan Selçuk Retrospektifi' odayına, Selçuk'un 1957 senesinde Milliyet gazetesinde çalışırken yarattığı Abdülcanbaz'ı alıyor. Küratörlüğünü **Veysel Uğurlu**'nun üstlendiği **serginin** danışmanlığını ise karikatürist Behiç Ak ve Semih Poroy yapıyor. **Sergide** Selçuk'un 1940'lardan 2000'lerin ortalarına

uzanan maceraları canlı renklerle kaplanan, izleyeni kendine çağıran duvarlarda yerini alıyor. Turhan Selçuk'un çalıştığı **yayımların**, hazırladığı albümlerin ve çizdiği karikatürlerin orijinal baskılarının **sergilendiği** retrospektif ayrıca usta karikatüristin yaşamlarını, yapıtlarını etkilediği veya üretimlerinden etkilendiği romancıların, şairlerin, düşünürlerin kendisi için yaptığı yorumlardan alıntılara da yer veriyor. İki kata yayılan **sergide**; 400 civarında orijinal eser, karikatür ve mizah dergileri, Abdülcanbaz **kitapları** ve afişleri, kendi yaptığı satranç takımı ve Nasrettin Hoca hatıra parası, posta pulu, Abdülcanbaz resimli sigara tabakası, kapak resimlerini çizdiği **kitaplar**, çeşitli portre fo-

toğrafları ve gazete kupürleri gibi birbirinden ilginç koleksiyon parçaları izleyicilerini bekliyor.

Sergi metninde yer alan; "Turhan Selçuk, çizgiyi sadeleştiren, mizahı derinleştiren, siyasal-toplumsal eleştiriye evrensel-bilimsel bir düşünceyle birleştiren 'Türkiye'nin ruhu'na nüfuz etmiş büyük bir **sanatçıydı**. **Yaşar Kemal**'in 'Turhan Selçuk yüzyılımızın olağanüstü bir macerasıdır' sözünü göz önüne çıkaran, yaşadığımız günleri tarihle yüzleştiren bir **sergi** Turhan Selçuk Retrospektifi," ifadeleri Türkiye karikatürünü modern çizgi ve üslupla tanıştıran Turhan Selçuk'u ve **sanatını** anmak ve yeniden ziyaret etmek için oldukça anlamlı... **Sergiyi** 9 Ağustos'a dek görebilirsiniz.